

AMICUL POPORULUI

Organ Democratic

— Apare de 2 ori pe luna —

Abonament pe an 4 lei
pe 6 luni 2 lei

Director, CHRISTACHE GEORGESCU

Redacția Str. V. Dimitrescu 18
Administrația Str. Fructelor 25
Târgoviște

Viața nouă în viața unui om.

Viața unui om prezintă atâtea cule și atâtea schimbări, încât îți trebuie multă limpezime de suflet și minte, și, mai ales, o simpatie deschisă și binevoitoare, ca să le constăți și să le spui lumii întregi cu adevărate lor valoare.

Priete acepte, schimbări sunt unele de o așa putere sufletească și de o așa măreție, că la un moment dat viața unui om apare cu totul alta, decât cea de până aci; un ideal nou de viață îi absoarbe activitatea și simțirea, încât pare transformat. Istoria lumii însăși, sacra și laică, este plină de asemenea exemple. Căți păgâni, după o viață înfrântă, viață de păgânism și de închinare la idoli, când văzura zorii zilei noi credințe creștine, au îmbrățișat și au văzura stălpul ei cei mai înfocați și necoborâți.

Căți oameni mari, oameni de stat și politici, nu au fost, cari au negat, ceiace au admirat în tinerețe și au admirat, ceiace negase la tinerețe? Unul din cei mai mari filozofi și oameni de stat Englezi, John Stuart Mill, fu cel care nu vră să auză multă vreme de desrobura politică, de desrobura femeii și de acordarea libertăților celor mai largi; un moment de recurgere sufletească și geniale se minte apără cu multă căldură și convingere libertatea femeii și libertatea individuală.

VASILE DIMITROPOL, poate, cel mai de valoare om, actual, din județul

nostru, este aslatzi șeful unei noi direcții de viață în acest județ.

Viața acestui om, înzestrat de natură cu o energie de bronz, se prezintă aslatzi cu o nouă activitate, de cea mai mare măreție, care, complectând activitatea sa trecută, o desăvârșește prin înălțimea unui nou ideal de viață, ce îmbrățișează aspirațiunile viitorului acestui județ, înnoțându-le și îmbinându-le cu ale țării întregi.

Nu vorbim de marea sa popularitate, căci numele lui e pe buzele tuturor. Nu vorbim de avocatul cel mai îndrăgostit de meseria sa și de rostul dreptății la sate, pe care o susține cu cea mai mare însuflețire; nici de marele său prestigiu fiind arbitru cel mai de seamă în concilierea celor mai aprinse diferende; nici că el este protectorul celor mai umiliți și slabi. Cu atât mai mult nu vorbim de împrejurarea, că numelă lui răsuna în ecou până în văgăunile cele mai ascunse ale munților județului nostru cu ocaziunea certii și pârueții a două cumetre bătrâne, când una se laudă față de cealaltă, că ea va avea pe Dimitropol de partea ei, pentru scaparea sa și oca pentru cealaltă!

Este vorba de activitatea sa socială și politică în noua sa direcție. Negreșit a luptat în politică cu intensitatea energii sale în curentul general al ideilor timpului său. S'a uitat și el să vadă tot binele penten județul lui de sus și nu mai de sus, delă centru, delă stat:

statul va îndrepta lumea. A umblat și el cu capul pe sus, cum a umblat și încă umbla cei mai mulți oameni politici ai țării noastre; cu deosebire mare însă, că el este singurul, care s'a ocupat cel mai de aproape pe județul nostru.

Este singurul șef al unui partid politic care a conviețuit, a luat contact continuu, simpatizând cu durerile și suferințele, cu zilele bune și rele ale orașului și județului. Care alt șef al unei alte direcții politice a stat atât timp în mijlocul conjudețenilor săi, care să-i primească, să-i sfătuiască, să-i asculte cu mai mult interes și făcând mai mult bine ca Vasile Dimitropol? În cele alte direcții politice din județ, de sunt șefi ori nu sunt; nu știm; sunt aci, ori nu sunt aci; nu știm; îi cunoaște județul ori nu-i cunoaște și mai ales prin ce-i cunoaște; nu știm.

Această apropiată conviețuire cu conjudețenii săi explică convertirea lui Vasile Dimitropol la viața nouă. Dimitropol se uită ocam să vadă progresul județului și al țării de jos în sus, delă pământ spre cer. S'a convins adânc Dimitropol, că viața, care se dezvoltă în mod firesc din pământul local, înălțându-se spre soare, este singura care are sorții de a supraviețui și progresa în eternitatea timpurilor. Ceiace vine de sus, ceiace vine de afară, exotic și aruncat de sus nu prinde, nu se dezvoltă, ha din contra ofilește și brama de viață, ce timid răsaria în ucel loc.

Dimitropol vede viața nouă în înălțarea celor mici și umiliți, cari dovedesc însă putere de viață, viguroasă și veș-

nică, aci vede el și de aci așteaptă prefurarea stărei noastre sociale și politice.

Găsește și cretă, că de acum viața sa nu are alt scop de cât să o cheltuiască și să o împrăstie, desghiocând și dând drumul la viața bogățiilor județului, învaluite de negura timpurilor.

Cultura și instrucția pe deoparte și participarea cât mai largă la viața publică pe de alta sunt cele două mijloace pentru care Dumnezeu a înarmat ca o nouă viață pe VASILE DIMITROPOL, ca realizându-le să facă binele din război.

Și să nu vă închipuiți că ceiace este scris aci este credința și părerea aceluia, ce semnează aceste rânduri. Nu. Nu s'a făcut altceva de cât s'a centralizat, s'a strâns la un loc părerea și credința fiecărui cetățean din acest județ; și a fost redată nu în alt scop decât ca fiecare în parte, să știe, ce zic și socotesc toți ceilalți despre Dimitropol; căci toți cred la fel; fie chiar că ar vorbi din gură altfel, conștiința inimă însă a fiecăruia, nu-l lasă să gândiască altfel decât așa. Nu s'au arătat de cât faptele nelindolnice ale vieții acestui om; am lăsat la o parte laudele, ce i se aduc, lăsând istoria să se pronunțe asupra lor.

Este bine să se știe de toți, că județul vede, în scama, prețușle pe cel care-i întinde mâna, și-l ajută să urce mai departe pe povârnișul greu al progresului.

G. Dragu-Demetrescu

50 milioane votate pentru școli

Una din cele mai serioase lucrări, ce a întreprins guvernul de colaborare, a fost contractarea împrumutului de 50.000.000 pentru a se construi localuri de școli rurale. Prin aceasta, cultura în țara noastră, va pătrunde mai adânc în straturile de jos, se va face încă un pas înainte în civilizație. Într-adevăr după cum pentru un individ, tot așa fel pentru popor, cultura este înarmarea în lupta existenței. Și cum această luptă pe zi ce merge se înasprește, sta-

tele rămase înapoi vor fi condamnate să trăiască în condițiuni de inferioritate, până când înfine vor pieri. Mărimea și forța unui stat se socotește nu numai după numărul locuitorilor și întinderea teritoriului, ci și după gradul de cultură, de morală și de patriotismul de care sunt însuflețiți cetățenii săi.

Acele popoare au stat în fruntea omenirii cari au fost mai culte. Prin acest dar Dumnezeuesc ele au luptat cu natura, au luptat cu oamenii, și-au întins hotarele și și-au asigurat un traiu mai omenească pentru locuitorii lor.

Poate că niciun ministru n'a făcut vreodată atât de mult pentru țară, într'un timp atât de scurt și în împrejurări atât de grele, ca ministrul de colaborare. Fiind știut, că statele acelea sunt mai sigure de progresul lor, care pun în primul plan grija și sacrificiile ce trebuiesc făcute pentru armată deaceia în anul acesta s'a făcut pentru înarmarea țării enorme sacrificii, jertfe, care au fost duse poate, la maximum disponibilului nostru. Deasemenea mai știinduse, că popoarele menite ca să se impune sunt acelea, care au veșnic vie conștiință națională, de aceia Camera a votat acest credit de 50 milioane lei, destinat pentru școli. Anuitățile acestui împrumut se vor plăti din veniturile comunelor provenite din aplicarea legii cărciumilor. Numai cine își dă seama de rolul covârșitor al științei de carte în straturile poporului, poate înțelege mărimea și importanța acestui act al guvernului.

Toată lumea a aplaudat cu entuziasm această lege, căci mai mult de jumătate din numărul copiilor în vârstă de școală din satele noastre, nu-și pot forma instrucțiunea, localurile actuale nefiind îndestulătoare pentru satisfacerea nevoilor învățământului.

În țară avem 731.378, de copii în vârstă de școală, dintre care numai 399.910 pot încăpea în localurile existente, iar restul de 451.568 de copii din comunele rurale nu pot să se adape la izvorul învățături, fiindcă nu avem

localuri de școli suficiente. Cu această sumă se vor construi cel puțin 2.000 de școli, se vor face încă 2.000 de focare de cultură pentru neamul nostru. Deși ne-ar trebui 6.000 de școli în prezent, deși nu putem să ajungem imediat la acest număr, totuși o îmbunătățire reală se va aduce învățământului prin acordarea acestui împrumut.

Prin această faptă, și legenda că numai partidul liberal se îngrijește de școlile rurale va dispărea, cum s'a întâmplat și mai înainte, ca lefurile învățătorilor să fie mărite nu de liberali, cari au făcut și fac atâta valvă în jurul dragostei țărănești.

Opera aceasta a actualului guvern, putem zice, cu drept cuvânt, a fost nu operă de partid ci operă națională.

Chr. Georgescu

ȘCOALA SĂTEASCA ȘI PRACTICA AGRICOLA

Că nu se obține încă prin cultura pământului la sate, decât foarte puțin câștig în comparație cu câștigul obținut în străinătăți și la fermele model, cauza este lipsa de noi cunoștințe în cultură.

Săteanul e lipsit cu desăvârșire de practica modernă a culturii pământului. Și atunci, statul tinzând să remedieze acest rău, a înființat legea din 1938, prin care, apostolului, pus pentru luminarea satelor, li cerea o activitate și în această direcțiune: practica agricolă.

Acestui apostol, învățătorului, legea îi pune la dispoziție, pământ pentru practica agricolă în comună dela 5—7 pogoane, din cel mai propriu pentru aceasta; și pune obligație comunelor, ca în cazul când școala n'ar posedă acest pământ, să-l procure din averea comunei, sau prin cumpărare de aiurea; e o sarcină destul de mare pentru veniturile modeste ale comunelor noastre rurale; față însă de scopul ce se urmărește, să-

crificial trebuie, este necesar.

Acest pământ este destinat a se cultiva în chip rațional, cu noi instrumente, după noi teorii, în sfârșit conform tuturor cerințelor moderne; și acestea toate să se facă cunoscute copiilor de școală, viitorii agricultori, cari văzând că superioritatea producției, a câștigului se datorește modului rațional de a ara, semăna, alege semințele, vor căuta să adopte acestea la rândul lor.

Realitatea însă nu stă tocmai astfel. Dintre învățatori dacă sunt 20 la sută care să posedă, nu instrumente noi de muncă, dar nici pe cele vechi, nici vite; arătura o fac când pot, și cum pot; semințele le dobândesc în momentul semănatului; nicio selecție sau preparare; restul de muncă, în același chip primitiv. Și rezultatul este cel cunoscut de multe ori sub mediocru, totuși cu un oarecare profit pentru învățator.

Copiii de școală, pentru formarea cărora s'a creat această lege, nici nu știu unde e pământul școlii, pentru practica agricolă; nu au asistat la nicio operațiune, și poate că e mai bine, căci nu aveau să vadă nimic mai bun.

Pentru ei, practica agricolă, a limitat-o învățatorul la sapatul grădiniței școlii, unde odată săpata puțin mai au de lucru. Pentru învățământul agricol.

Dacă dar, vorbind de cei mulți și din nenorocire vor fi mulți învățatori de aceștia, practica agricolă n'a avut alt efect decât să le pună la dispoziție pământ de cea mai bună calitate, fără nicio plată, și pe o întindere cum puțin frunțișii rurali au, sacrificiul impus comunelor oare și-a ajuns scopul?

Credem că nu, practica agricolă n'a propășit întru nimic.

Ar trebui ca pe cale administrativă să se cerceteze natura culturilor făcute pentru practica agricolă; dacă ea este corespunzătoare scopului, dacă a putut folosi elevilor cari au participat la ea, venitul în întregime să revină învățatorului conform legii: dacă

din contra, cultura și mijloacele întrebunțate sunt cele primitive sătești, elevii n'au participat la aceste lecții model, nu le-a folosit lor întru nimic, să se ia măsuri de către autoritățile superioare pentru îndreptarea raului.

Numai așa vom determina curentul necesar în învățatorime, pentru formarea viitorilor agricultori săteni.

P. Constantinescu

Ce este și cum poate ajunge cineva om vrednic și cinstit

sau

Despre caracterul moral

Na vitanj, cu mai mali
deak talentele, caracterele
hoar se soana popoarelor
și ca fona morală ormai le
poate apăra de invieret și
nimicite.

(M. S. Regele Carol I. 13
Mai 1906).

În numărul I-ii al revistei noastre, sub titlul «Învățătorul de astăzi: sâitul de mâine», dezvoltăm ideea, că, un factor hotărâtor în educație este imitațiunea inconștientă.

Copilul își formează felul său de a se desvolta și trăi nu atât după învățatură și sfaturi cât după felul cum învățătorul lucrează și se arată prin faptele sale. Alături de educația și dezvoltarea minții este o educațiune a voinței, care se face prin copierea inconștientă, continuă și pe nesimțite a aceluia, care este menit să stea în contact cu copilul și să aibă autoritate și superioritate asupra lui. Dacă acest fapt este adevărat, atunci învățătorul are o răspundere nemărginită în educație; felul lui de a voi și lucra este contagios și ca atare se impune, ca să fie om vrednic și cinstit, cum zice Românul, sau în termeni de știință să aibă caracterul moral. La urma urmei, crearea caracterelor este adevăratul rol al educațiunii. Inteligența și știința, fără caracter moral, nu valorează mult pentru fericirea unui om și mai ales pentru o bună și solidă organizare a unui stat. M. S. Re-

gele Carol I-ii, care prin exemplul vieții, activității și faptelor sale poate să fie copiat ca un model desăvârșit de «caracter moral», a văzut limpede imensa importanță a formării caracterelor, ca o garanție pentru dănuirea noastră în viitor.

Ei bine, să cercăm la lumina științei de azi să răspundem la întrebările puse mai sus, fie la prima, fie la a doua. Ordinea firească ar fi să arătăm întâi cum ajunge cineva să aibă caracter moral, ca apoi să-l definim la sfârșit; pentru o bună procedare însă dăm definițiunea la început, pentru ca explicările, ce vor urma mai jos să apară foarte naturale.

În știință, prin om vrednic sau de caracter se înțelege acel, care poate să înfăptuiască tot cece poate el ști, dori și voi. Prin om vrednic și cinstit sau cu caracter moral se înțelege acel, care înfăptuește cece este folositor semenilor săi și lui însuși și cari nu vatână în nimic nici semenilor săi, nici lui însuși. Cu alte cuvinte omul vrednic și cinstit este acel care se conformează maximei române: «nu vatâna pe nimeni și cât mai mult să ajuți, să folosești (neminem laede et quantum potes juva). Iată definițiunea; dificultatea este însă cum ajungi să porți acest frumos titlu de om de caracter. Este o constatare dureroasă din viață și care este evidentă, că; nu tot ce știm, că este bine și facem. Cine nu știe, ce este bine și ce este rău, cine nu știe că este rău să fumezi, că este rău să bei, că este rău să fii leneș, că este o lipsă și o insuficiență să nu poți face cece vezi că e frumos și bine?! Nu e zi în care să nu poți repeta după strămoșii noștri romani: «vâz (faptele) cele bune, le aprob și fac (pe) cele rele, (video meliora proboque, sequor deteriora)»! Nu vedem și noi figuri omenești și chipuri, dealuri și câmpii frumoase, de geaba, numai Rafael și Rubens au știut să-și miște mâna ca să facă întocmai, cece au văzut; câți nu auzim muzicanți și cântărești, care te farmecă cu cântecele lor și ne e zadarnică încercarea: noi nu putem face, cece fac ei. Câte alte lucruri nu vedem și nu pricepem noi în toate ramurile de activitate omenească și cu toate acestea nu putem să le facem.

Tocmai aci stă meritul aceluia, care

este om vrednic, om de caracter: în înțelegerea cu care înălțuiește ceea ce vrea și vreaște. Se vede împedire: picioare, care se opune, că omul să facă ce vreaște nu e nepriceperea; căci toți priceperă foarte multe lucruri dar prea puțini putem să le facem, cum vom vedea. Vorba lui Eminescu:

Multe flori sunt; dar puține
Răd în lunte o să poarte.

Ce ușor ar fi, dacă tot ce auzim și știm despre bine și ideal s'ar preface în faptă, nu am avea de căm să ne încărcăm memoria cu precepte morale, cu proverbele cele mai alese și toți oamenii ar fi vrednici și cinstiți. Dacă ar fi așa un sălbatic adus într-un oraș civilizată și industrial imediat s'ar civiliza și ar civiliza și pe semenii din neamul său, când s'ar întoarce la ei. Realitatea dovedește contrariul.

Acum a venit timpul să spunem, că cel mai mare dușman al formării caracterului este corpul omului însuși, trupul său. Știi bine, că trebuie să te duci la orele 12 din zi acasă, unde te aștepți la masa soției și copilășii, știi bine că cinstirea cu băuturi alcoolice înainte de masă îți face mai mult rău, decât bine, cu toate acestea corpul tău cu poftele și deprinderile lui e stăpân pe capul tău, pe priceperea tă și te ține în loc, te pironeste unde vrea el. A face ca corpul tău, mușchii corpului tău să te asculte, cum îi ascultă umbră de-îl urmează prelungindeni, aci stă tot meșteșugul ca să fii om vrednic; a face cu corpul să asculte de priceperea ta este a poseda întreaga filozofie a caracterului. Corpul și dorințele lui pare că urmează adesea alte drumuri, alte căi de cât acele pe care le înțelege mintea să le urmeze. Cum se explică acest lucru?

Omului are șapte simțuri, vede foarte multe, aude multe, simte multe etc. dar nu toate poate să le facă, fiindcă mușchii sunt mai greu de pus în mișcare, mai proști decât capul. Corpul omului este o ființă foarte conservatoare, habomnică, lucrează și se mișcă cum a învățat și s'a deprins în mod inconștient.

Iată un exercițiu de mișcare desenat în cartea de gimnastică, ce o ai dinaintea ochilor, pe care vrei să-l execuți. Trebuiește mai întâi, să ai bine împărțit în minte mișcarea, ce ai să-o

faci. În al doilea rând, să găsești în minte icona unei mișcări, care să se asemene cu cea pe care vrei să o faci. În al treilea rând nervii și mușchii trebuie puși în mișcare după voința. Greul este în rândul al 2-lea și al 3-lea, adică să găsești în minte icona asemănătoare de mișcări, care să se asemene cu cea nouă și ca mușchii și nervii să se așpuie. Dacă nu ai mai făcut mișcări la fel, trebuie să te cămnești, să te chinvești, să asuzi, să nu te odihnești până când mușchii și trupul tău vor face mișcarea întocmai. Odată deprinderea făcută, mișcarea se face repede și fără oboseală. Iată o schiță redusă de cum se ajunge la formarea unei trăsături de caracter. Aci stă mizuna formării caracterului: capul învață iute, corpul și mușchii încet sau de loc; ei fac, ce-au învățat, cu toate că, capul și mintea te sfătuiesc să faci alt fel. Meșteșugul este să faci ca corpul, să execute, ce vrei tu.

Greutatea de a ajunge vrednic și cinstit este cu atât mai mare cu cât nimeni altul nu-ți poate fi profesor decât tu însuși. O singură cale este ca corpul singur să-ți ajute la formarea caracterului: copil fiind, corpul tău imită inconștient mișcările, și-și formează deprinderile după omul de caracter, dacă ai avut norocul să-îl aibi ca părinte sau profesor. Dar corpul când învață inconștient este însă un imitator, un copiator orb, care se face ori bun ori rău după modelul ce-l are în față.

Pentru a judeca dacă un om sau un elev, este de caracter ori nu, nu trebuiește să vorbești cu el, ci să-l pui să facă ceva, să execute spre exemplu o mișcare nouă. Omul face dela început mișcarea bine și o repetă tot așa: fi sigur, că ai de aface cu un om vrednic și cu un caracter constant și consequent. Altul face la început mișcarea bine și apoi se lenevește, o face din ce în ce mai rău: acesta este un om bine intenționat, care vrea să facă multe și nu sfârșește nimic. Un altul o face rău la început sau de loc: acesta este un caracter imposibil, refractor. Intine caracterele superioare sunt oameni, cari dela început fac mai puțin bine și din ce în ce mai perfect și mai original. Vrei să judeci un om: nu asculta de loc, ce spune, ci uită-te mai bine de cum face o trea-

bă pe care a început-o. Om de caracter este acel care învață mai mult dela propriul său corp, din propriasa experiență. Caracterul se formează întocmai cum învață copilul limba maternă. Nimeni nu-î învață; el singur la început șipă, șipetele le ține minte; apoi un sunet, o vocală, un cuvânt pe care te păstrează în frageda lui memorie, până într-o bună zi, te pomenești că el, că știe vorbe. Tot așa se formează și omul vrednic, el singur devine vrednic. Nimeni nu poate cu știința lui să învețe pe altul și să fie vrednic și cinstit, poate numai să-î explice ce înseamnă vrednic și cinstit.

De aștia tot meritul omul om stă în caracterul lui, căci acesta singur este opera și creațiunea lui, tot ce știe din cărți și dela profesor este al altora, nu este meritul său.

Om de caracter este, acela, care ajunge a fi ea în împărat absolut peste corpul său, ce e cu mult mai greu decât a împărați peste alții; a-și avea corpul la dispoziția priceperii și mișcării tale este a avea în mână toată morală și filozofia vieții. A zice corpului tău: azi nu trebuie să te cinstiești cu băuturi alcoolice și el să te asculte fără zovăire, este a fi împăratul cel mai de valoare din lume.

Odată ajuns aci ușor lucru este atunci să fii cinstit și moral.

Când ești stăpân pe mișcările tale, pe poftele tale, aspirații, atunci nu se mai poate pricepe mișcar de ce să nu faci decât ceea ce ți-e fuzionat și altora și să nu faci rău nici altora și nici ție.

Un învățător, un educator în înțelesul explicărilor de mai sus, este în adevăr un educator al altora; căci educație au înseamnă alăta învăța cât o face pe altul să lucreze, pe cât poate da puterile sale, pentru binele lui și al altora.

În unul din numerile viitoare, vom vorbi despre cum învățătorul ar putea îndruma pe elevii săi să-și formeze caracterul.

Drept vorbind școala este departe de a fi format până azi vreun caracter prin metodele sale. Până azi încă copiii sunt la școala numai cu capul, dela gât în sus, ca și cum copiii înainte de a intra în clasă li se separă capul de corp și inimă; capul este prezent în clasă, iar corpul și inima

lor se așază la arhivă în pironița întunecată ca niște dosare din timpuri de demult. Rostul educației este ca să hăgi omul întreg în clasă și la școală și deprinderile mișcărilor învechite, rețete, lenese, stângace ale corpului și inimii să atragă cu mai mare luare aminte a învățătorului, ca să le modifice. Podoabele capului și

minții fără împodobirea inimii și trupului nu înseamnă nimic.

Nu știm cu toții din experiență, căți oameni învățați, foarte deștepti, înaintea științei cărora rămâi cu gura căscată, când este vorba, să se conformeze științei și ziselor lor, să lucreze cum cere știința nu pot o iotă să facă și balăcesc în troaca marelor de-

prinderi ale trecutului și ale prezentului fără să-l învețe și fără să-l înțeleagă ca caracter. Din contra sunt oameni, cari știința, fac înălcă pe șta, înălcă an caracter și voința îi ascultă.

Draguț

Din versurile poetului Cerna

Odată cu apariția primăverii acestui an, literatură românească a pierdut pe unul din cei mai de seamă poeți ai neamului — pe CERNA.—

Se stinge la vârsta de 32 de ani, tocmai când viața i se deschidea înainte, după ce-și obținuse cu succes doctoratul la Lipsa. Ca poet liric Cerna este cel mai puternic talent literar pe care l-a avut dela 1900 încoace, estroscența noastră literară. Dam aci câteva versuri din poesia sa intitulată:

POPORUL

...Cine trece pe poteca dintre moarte și viață?
E un neam, ce-avă pe vremuri o slăvită dimineată.
Neam al meu! A morții cruce tu o duci de voe bună:
Pîntre veacurile mândre ai avut și tu cunună,
Dar ai risipit-o singur, împărțind-o tuturoră,
Cum împarte raze cerul, când s'arată aurora....

Mândre-s plaiurile tale, fără mândră între toate!
Și frumuse se 'ndoiaie cerul peste văi și peste sate;
Dar, oricât scilipeasc pe tine platuri, cer, întreaga fire,
Trista ești și neferice, căci la noi nu e iubire....
Și răzali tăi sunt harnici, boldele țji sunt bogate,
Și copilele-ți duloase par'că sunt domnițe toate —

EDUCAREA MAHALALELOR ORAȘULUI

continuare

Din exemplul arătat la școală, se vede că, pentru a îndrepta starea economică și culturală a locuitorilor din mahalalele orașului, a-i de ajuns să împarte numai o cantitate de oameni înimăși; ei toți, cei ce au dragul în sufletul lor de a veni în strălucitul școlii, prin acțiunile lor.

Dacă, întinzând un ban unui sărac, se simți fericit în acea clipă, căpele de fericire ale unui binefăcător vor fi atât de multe, că nu va ajunge îndrăgă-lui viața să le cuprindă; ci se vor recursa cu abundență și după moarte, într-o vreme nemăsurată, căl timp un-

magii se vor bucura de binefăcerea sa.

Dacă un aserit lipsa banului pe la pară 7 ani, între cari 5 ani cu 70,50 lei banuri, apoi banca populară, sesă-terile cu sărăcie la școală, corul bisecivierii, dragostea cu care învățăm pe copilași la primii ani ai tinerășlor mele, iubirea cu care mi înconjură sămnia din Gheboșia, au rămas și vor rămâne neșterse; deci iată recompensa mea sufletească.

Această mulțumire sufletească m'a îndemnat să continui și să lucrez pe unde am fost în timpul din urmă.

Cine a dat naștere școlii de meserii din Bilciurești prin ajutorul D-lui Administrator P-dji, P. Bucurescu? Cine a înălțat obștea pentru exploatarea pădurii din Bilciurești ajutorat de Casa Școlilor? Cine a luptat pentru

Dar zadarnic străgi la sânu-ți mai comori de fericire?
Doina ta e numai lacrimi—căci la noi nu e iubire....

Cine-i cel ce dojește boul care nu se 'ndură
Să mai ducă la hrăpareți cele bune pentru graț?
Cel ce tremură pe sloată, cel ce cade de mîștă?
Cel ce vine cu căciula la o poartă de domniță;
Cel ce numai de-o cămașe pentru 'nmormântare străgă,
Din ce țese, din ce crase, din ce spânzură pe dîmni,
Din ce aurul îi svârte, ca să-i amușească pîntoul...?

Cine-i cel ce se jalește că i-e masa 'nlăcrămată?
Că nu-i vită în ogradă, că nu-i pită în covată;
Că, la cel ce hodinește, chinul n'are nici o plată;
Că la sânul mamei pruncal e-o peitnă înghesată,
Că la cer nu e nădejde, că la inimi nu-i crezare —
Că din leagăn i se cântă cîntecul de 'nmormântare?

Păine! Și pământul negru îl cuprinde pîn'la glezne....
Păine! Până la genuche se ridică țârna, leane.
Și încet-încet pământul îi ajunge pîn'la gură:
Îi aude rugăciunea vechiul tată—și se 'ndură
Să-i întindă-această pâine, care satură pe reci....
Asta ți-e povestea, frate pîn' cobori în talajii reci!

desfășurarea muncii culturale și patriotice al musulmanilor din Moldova prin scrieri-tranșare și scrieri-bunre-populare întințate în 1910—ștăruț fiind de colegi de acolo și de toți oamenii cu inimă? Nimic nu mi-și poate închipui fericirea simțită de mine, căci totuși eu după înălțarea ei, pe când mă aflam la R. Sărat, mă trezesc cu o scrisoare dela un coleg, în care reproduc vârlile unui lege din Consiliul de Administrație: Nu trebuie să uităm pe fostul director al școlii, Ștefan Chiuș, care a pus numarul la înălțarea a-cestrei bunci. Rugăm pe A'lat să trăiască!"

Dar nu le arde toate acestea, fără teamă de control, din mândrie; ci, ca să se vadă, că lacrimile mari nu se pot face decât print'o umize de glăduri și simțiri ajutate de răbdare, furtă

a da înapoi în fața greutăților, opținându-se și așa mult.

Întâi acum planul după care trebuie să muncească pentru educarea mahalalelor orășeni:

1). Banca de muncitorilor de orice fel, primul loc fiind ocupat de meseriași, câte una pentru fiecare mahala, pușca sub controlul și Administrația Cassei Centrale; dar cari bănci, în loc de a împrumuta bani dela Cassa Centrală, să împrumute dela băncile comerciale din localitate, ce și vor da capitaluri fără teamă băncilor muncitorești, fiind garantate de Stat. Consiliile de administrație să fie formate din oameni dotați bine cu public, cari să observe buna întrebuințare a împrumuturilor pentru material și unelte. Să se împrumute cu puțin și să se dea sfaturi celor vișiași când cer împrumuturi, cu de ar fi omul întregi, ar fi ajutați și mai mult; căci băndepa. întrebuințată la început de noroi, combate mai cu efect viciile.

2). Cu ajutorul fondului de rezervă să se construiască local propriu pentru fiecare bancă, cu o sală mare, unde pe lângă alte distracții nevinovate cu scop educativ, să se joace cor, teatru, lectură din cărți frumoase și din legile țării; iar oamenii specialiști să fie conferinși abrogătoare, interesante pentru ei și la nivelul lor de pricepere; căci scopul nu-i de a le arăta învățat, ci de a folosi cu orice. Aici „Liga Culturală” și are căminul.

3). Se va arăta pentru fiecare meserie unde a ajuns străindătatea și, de se vor forma ateliere generale, la cari oamenii tricupași și dorși să fie patronii; întâi scopul ajuns.

4). În aceste săli luând parte la prelegeri femei și tate, vom ajunge ca și industria națională să-și ia rădăcinile, băncile arătând și pe femei; căci tocmai la cei vișiași femeile sunt mai cuminate, și în cazul acesta, ajutorul să se dea pe numele femeii, ca alt mijloc de îndreptare a viciilor.

5). Cel ce nu și-au copmlectat cunoștințele învățământului primar, mai cu multă scrișul și cititul, să fie înscriși din oficiu la cursul completărilor de pe lângă fie care școală primară, indiferent de vârstă; căci nimănui să nu se dea împrumut, nici chiar la femei, cari nu știu scrie și citi.

6). Cei harnici și cinștiți să fie ajutați cu sume mai mari, pentru: construirea de case, căsătorii și alte nevoi mari.

Toate acestea trebuiesc făcute din vreme în vreme noastră, nu când va ajunge nevoia. Nu trebuie să așteptăm până se vor face capitaliști mari și la noi, cari să stăpânească fiecare cu capitalul său, nu mare număr de muncitori la mod arbitrar, urmând grevile, minșirea Patriei, și să predominie

principiul „democratic”, ce-l urmărește acest binecunoscut ziar.

sfarșit.

St. Chivu

ALCOOLISMUL

Este cunoscut, că abuzul de băuturi alcoolice, a luat o mare întindere în țara noastră.

Atât populația satelor, cât și cea dela orașe, suferă de alcoolism, care este unul din cele mai periculoase flagele pentru omenire; el ti micșorează moralul și inteligența, li strică sănătatea cu tot felul de boale ce-l însoțesc, aducând sărăcia, nebunia și crima.

Alcoolismul ca și tuberculoza și sifilisul, este chestiunea ce alarmează spiritele și preocupă mințile oamenilor din toate părțile. În alte țări, alcoolismul se discută viu din casa celui mai sărac și irlcult om, până la cei mai învățați și bogați: dela școala primară până la catedrele universitare.

Diferite scrieri ne arată, că întrebuințarea băuturilor alcoolice a existat încă din vechime și că oameni savanți și împărați chiar, nu au trecut pe lume fără a o discuta. Așa alchimistii și preoții cei vechi căutau a descoperi băuturi folositoare omului, spre a-i prelungi viața, spre a-l întineri și spre a-i mări puterea.

Acum însă, din acele băuturi și medicamente binefăcătoare, nu au rămas răspândite în popor, decât spiritul de astăzi, care scurtează viața, micșorează puterea și nimicește pe om.

Biblia ne spune că bătrânul Noe nu a uitat să ia între altele în corabie și vița, pe care, după potop, o cultivă cu mult zel. Asemenea ne spune că profeții Ilie, David, Isaia, Solomon și Moise, au recomandat Ebreilor să bea cu moderație.

La Egipteni, Indieni, și Arabi, a existat viciul beției.

La Mahomedani, se obișnuiau băuturile alcoolice înainte de Mahomet, făcând numeroase victime, din care

cauza ei stărpi răul, oprind vinul.

La Greci. În timpurile eroice, chiar femeile se dedeau la viciul băuturii, cum se vede în scrierile lui Homer.

Printre tineri Spartani, beția se întinșese grozav, uzul de a bea și urmarea aproape la fiecare pas în toate întreprinderile lor. La Romani se întrebuința asemenea vinul, ridicându-l în onoarea zeului Bacchus și altor zei cum spune Horatius; dar ei opreau vinul de a se bea înainte de 30 de ani.

Așa dar obiceiul de a se ameți cu băuturile alcoolice, a existat în toate timpurile, începând cu anticătatea cea mai îndepărtată.

Să vorbim ceva despre vin și să vedem apoi ce este alcoolul; avantajele și răul ce-l aduc organismului, împreună cu câteva cuvinte asupra falsificării băuturilor alcoolice.

Vinul a fost băutura primă a tuturor popoarelor, el a existat odată cu creșterea viței pe pământ. Văzurăm, că popoarele cele mai antice l-au întrebuințat, și cu toate războaiele și distrugerile făcute în timpurile lor, totuși, vinul a preexistat, există și va exista.

Cine din D-voastră nu a uuzit de acele pimniți călugărești de pe la mănăstirile din Evul Mediu?

Calugării catolici, au fost nelntrepuți cultivatori ai vinului: ei cultivau vinul nu pentru prosperitatea și îmbogățirea poporului, ci numai pentru ei, devenind alcoolici, lucru ce s-a perpetuat și astăzi, printre călugări creștini.

După numeroasele experimente făcute se constată că vinul este compus din apă ce conține în soluție alcoolii, principii zaharați, eteri, acide, gume, materii proteice.

Conține diferite arome și esențe precum și diferite săruri, toate corpuri pe care ori cât le-am combina noi, nu vom reuși a forma un vin natural. Calitatea vinului natural depinde după cantitatea de alcool ce conține, după aromele (bucetul) și dulceața, după esențele și gumele cari sunt în raport cu epoca culesului.

Asemenea depinde și după pregătirea lui. după lipsa boalelor sale; unele se îngreșe, se îngroașe, sau se întinde; altele devin amare, putrezesc, se descompun; altele capătă

mirna de smac, se oțesc, fac floare, depinde dupe locul unde este pus, și după natura vasului în care este strâns.

Sunt atâtea cauze, ce-i schimb adevărata sa compoziție, plus numeroasele moduri de falsificare; așa că are multă dreptate Românul nostru când zice: «că nu bem vin ci bem otravă».

Falsificarea vinului. Vinurile recoltate în anii răi, cărora le lipsesc una sau alta din calitățile sale, se îmbunătățesc de oameni conștiincioși cu diferite substanțe sănătoase, nevătămătoare, substanțe ce însuși vinul natural le conține în compoziția sa normală; așa dex., se poate întrebuința zahărul de bună calitate, alcoolul curat, glicerina pură etc., după cum li lipsește una sau alta din aceste substanțe.

Fiind prea slab, i se pune alcoolul, când îi lipsește dulceața, i se pune zahărul și așa mai încolo.

Aceste substanțe, însă trebuie puse în egala cantitate ca a substanței ce lipsește.

Este greu însă ca cineva să știe a echivala exact această proporție din vedere, cum nu rareori se întâmplă, și deci această operație n'ar putea numi o îmbunătățire reală a vinului. Insa nici de cum o îmbunătățire adevărată: căci nu ochiul și limba este măsura cu care să se îndrepteze o băutură, ci analiza și sinteza chimică rațională.

Aceste operațiuni diferă însă de îngrătorile artificiale, numite cu drept cuvânt falsificările vinului; ele se comit atunci când se înlocuiesc substanțe ce lipsesc vinului, nu prin substanțe pure și sănătoase, ci prin substanțe vătămătoare și otrăvitoare organismului.

Culoarea și buchetul vinului, nici odată nu trebuie îmbunătățite; când ele sunt corectate constituiesc o falsificare. Asemenea, falsificarea este mult mai gravă, când pentru a se îndulci vinul în loc de a se pune zahărul, se pune zahărul saturat de plumb, asemenea pentru ce sunt bune pentru acra, ipsosul, zincul, arama?

Pentru ce se pune acidul carbonic sulfuric? anilinile? Și multe altele pe cari trebuie să mărturisim că

nici știința cu tot vastul său laborator, nu le mai poate descoperi.

Sunt unele persoane, care fără nicio cunoștință de răul ce-l aduc omului, toarnă din ochi cu nemiluita, crezând că a căpătat exercițiu, ca din vedere să cântărească otrava cu miligramul. Toate, cu scopul de a beneficia cât mai mult, dintr-un vin relativ prost.

Dacă acestea toate se fac numai la vin, băutura atât de simplă; la băuturile compuse, ca liqueuri, șampanie etc., mijloacele falsificatorului au ajuns mult mai departe.

În multe părți se falsifică băuturile, fără a se respecta nici calitatea, nici cantitatea, nici raporturile, nici puritatea substanțelor ce voim să amestecăm. De aci au eșit sutele de calități ale uncea și aceleași băuturi.

Să adunăm din cărțile medicale efectele tuturilor acestor diferite substanțe falsificatoare, și atunci ne vom încredința singuri, de ceace suferă organismul nostru, dupe luarea acestor băuturi.

Mai este o substanță, cu care se falsifică vinul, dar ea e cea mai folositoare din toate, și de loc vătămătoare: ea este datătoare de viață, aceasta este apă.

Vinurile se mai falsifică, și cu alte multe substanțe vegetale și minerale, mult mai puțin vătămătoare asupra cărora nu vom insista.

Deși noi putem spune, că vinurile din România sunt mai pure ca în alte părți; totuși până la 1895, 70 la sută, din vinuri, s'au găsit falsificate dupe cum reese din cele 10,000 de probe ce s'au analizat în acel an.

Vinurile, se pot împărți în vinuri albe mai avute în materii zaharate, glucoză, levuloză, arome etc., vinuri roșii, negre, sau astringente, ce conțin mai multe materii colorante, ce le împrumută vai mult din pielea bobului. Vinuri spumoase ce conțin mai mult acid carbonic, cărui i se datorește și acea forță expansivă a șampaniei, care îl conține sub o presiune mare.

Vinurile au mai fost numite și vinuri acide și alcoolice etc., după substanțele ce conțin.

Ce este alcoolul? Alcoolul este un lichid incolor, transparent, cu un miros particular, este volatil și are o

mare putere de solubilitate în apă, din care cauză el se găsește concentrat în diferite grade, în toate băuturile așa zise alcoolice.

Marous Graecus l-a extras pentru prima oară din vin prin distilare, în secolul al VIII-lea.

El este produs prin fermentația particulară a glucosului din struguri, de unde și numirea sa de alcool etilic sau spirtul de vin, în doosebi de celelalte alcooluri citate.

Eată proporțiile de alcool ce conțin diferite băuturi: așa berea conține 2—3—4 la sută părți alcool, vinul 6—8—10 la sută; cidrul (un fel de vin extras din fructe) are 3—6 la sută, bordau 10 la sută, șampania 11—13 la sută, malaga și maderă 15—20 la sută, porto 25 la sută, țuica 15 la sută, basamacul conține 25—26 la sută alcool, țescovina și drojdia 25 la sută, cogniacul 50 la sută, și romul 53 la sută.

Aceste proporții însă vericiza, sub mici oscilațiuni după cum sunt preparate din struguri, mere, pere, prune, cartofi, și diferite cereale, substanțe făinoase, orez (cum e vinul chinezesc, etc.

Alcoolul este denaturat absolut, când i se adaugă substanțe improprii pentru băut; și denaturat relativ, când se amestecă cu anume substanțe, spre a-i îmbunătăți defectul; însă aceste substanțe fac alcoolul întrebuințabil.

Alcoolul este cel mai puțin otrăvitor, când el a fost rectificat, și este mult mai periculos când el este combinat cu esențe.

Lauceraus zice, că „abuzul de băuturi alcoolice cu esențe, este mult mai vătămător de cât excreele simple alcoolice”.

Doi băuturi alcoolice în fabricarea lor, sunt amestecate nu numai cu alcool pur, ci și destul de des cu diferite alcooluri abstracte și esențe, diferite substanțe, ca, valerian, ruta, malaparila etc. Iacă ce a milit serviciul nostru sanitar de a opri importarea ocașelor ce conțin alcooluri superioare și diferite alte substanțe vătămătoare; însă cele ce se produc în țară la noi nu se pot opri niciodată, și nu rareori vor avea vinuri zaharate și salicilate; rachieri aromatizate cu eter și colorate anormal.

Medic, Școl. a Școlii

Abonamentele se vor trimite pe adresa D-lui G. Draguț-Dezdrăscu, administrator.

Din
La Rochefoucauld
Maxime și cugetări.

Luxul și prea marea politeță într-un stat este prezicerea sigură a decadenței lui; pentru că atunci toți particularii, fiind prea mult preocupați de propriile lor interese, uită binele public.

Dintre toate pasiunile, cea care este cea mai necunoscută de noi este *lenea*: ea este cea mai activă și cea mai rea din toate; puterea sa se arată pe nesimțite și pagubele ce pricinuește sunt foarte ascunse.

Imitația este totdeauna nenorocită și tot ceace este falsificat displace cu aceiași lucruri, cari farmeca, când ele sunt naturale.

Nimeni nu poate răspunde de curajul său, dacă nu a fost niciodată la pericol.

Regii fac din oameni bucați de bani; li fac să valoreze ceace vor ei și lumea este forțată să-i primească după cursul lor și nu după adevăratul lor valoare.

Cine nu și gândește liniștea sufletului în unele lucruri, este inutil să o caute aiurea.

INFORMAȚIUNI

În comuna Răcari, din județul nostru, s'a înființat o secțiune a Ligii Culturale.

Comitetul este format din d-nii: D. Serachitopol președinte, M. Prailoin și Pr. Ilie Popescu vice-

președinți: Ioan G. Iiescu secretar, Hristodor Ionescu casier, Ion Tudor și Petre R. Popescu membri.

La 21 Aprilie s'a dat un bal în localul Băncii Populare «Mihai Bravu» din comuna Răcari urmat de producțiuni artistice, cu concursul societății corale «Melodia» din București, al d-nilor Jean Niculescu, artist al teatrului Național, George Rădulescu, artist dramatic și încă a câtorva elemente de valoare ale Conservatorului din București.

Modificări în circumscripțiunile comunelor rurale din județul Dâmbovița

Prin legea sancționată și pro-

mulgată cu Decretul No. 3143 din 11 Aprilie c., s'a aprobat între alte modificări în circumscripțiunile comunelor rurale, satelor și cătunelor din țară, ca satul Ibrianul, pendinte de comuna rurală Fiata, să se contopească cu satul Ibrianul, pendinte de Comuna Frasinul, formând un singur sat cu numele de Ibrianul, și astfel să se alpească la comuna Frasinu; asemenea s'a aprobat din inițiativa parlamentară ca satele Priboiu și Sturzeni, să se deslipească de comuna Tătarani, spre a forma o Comună separată cu numele de Priboiu-Sturzeni.

A V I Z

Aduc la cunoștința Onor mele cliențelă, din Oraș și Județ, că dela 23 Aprilie a. c. 1913, am mutat

DROGUERIA

mea, ce o aveam sub Hotel București, pe strada Libertății (principala) No. 19, alături cu Cofetăria Dimitriu.

Cu deosebită stimă și considerație
Drogueria Petre N. Popescu

„NOUA” TIPOGRAFIE

și

Legătorie de Cărți

IOAN N. NEGOESCU

TÂRGOVIȘTE

27 — Strada Libertății — 27

Execută totfelul de lucrări atingătoare branșelor sale; curat, prompt și eficient.